

To cite this article: Uysal Çelik, Z., Demir, M. (2021). Romantik İlişkilerde Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik ve Sosyal İlgi. International Journal of Social and Humanities Sciences (IJSHS), 5(1), 103-115

Submitted: April 13, 2021

Accepted: June 12, 2021

ROMANTİK İLİŞKİLERDE ÇELİŞİK DUYGULU CİNSİYETÇİLİK VE SOSYAL İLGI¹

Zarife Uysal Çelik²

Melek Demir³

ÖZET

Bu çalışmada romantik ilişkilerde çelişik duygulu cinsiyetçilik ve sosyal ilgi arasındaki ilişki araştırılmıştır. Bu çalışma 243'ü kadın, 115' i erkek, toplam 358 üniversite öğrencisi ile yapılmıştır. Çalışmada öğrencilerin çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerini ölçmek amacı ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği (ÇCDCÖ), katılımcıların romantik ilişkilerindeki sosyal ilgi düzeylerini belirlemek amacı ile Romantik İlişkilerde Adleryan Sosyal İlgi Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin normallik incelemesi doğrultusunda Pearson Korelasyon analizi ve Manova testi analizi teknikleri kullanılmıştır. Analizler sonucunda romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ile düşmanca cinsiyetçilik arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyi ile korumacı cinsiyetçilik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Düşmanca cinsiyetçilik ve sosyal ilgi puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterirken, korumacı cinsiyetçilik puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal İlgi, Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik, Düşmanca Cinsiyetçilik, Korumacı Cinsiyetçilik.

¹ Birinci yazarın, ikinci yazar danışmanlığında yapılmış olan Yüksek Lisans Tezine aittir.

² Uzm. Ps. Dan., Çankaya Özel Eğitim Meslek Okulu, Mersin, zarifeuysalcelik@gmail.com

³ Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Samsun, mkalkan@omu.edu.tr

AMBIVALENT SEXISM AND SOCIAL INTEREST ON ROMANTIC RELATIONSHIPS

ABSTRACT

This study was conducted to investigate the relationship between social interest levels in romantic relationships and ambivalent sexism levels of university students. This study was carried out on a total of 358 students, 243 female and 115 male. In order to measure ambivalent sexism levels of students in this study, Ambivalent Sexism Scale (ASS), in order to determine social interest levels in romantic relationship, Adlerian Social Interest Scale-Romantic Relationship Form (ASIS-RR) were used. The Pearson Moments Multiplication Correlation and MANOVA test analysis techniques were used in order to examine the normality of the data. As a result of the analyzes made, there was a significant negative correlation between the level of social interest in romantic relationships and the hostile sexism. There was no significant relationship between social interest and benevolent sexism in romantic relationships. Hostile sexism and social interest scores were significantly different by sex. There was no significant difference between hostile sexism scores by sex.

Keywords: Social Interest, Ambivalent Sexism, Hostile Sexism, Benevolent Sexism.

GİRİŞ

Toplum kadın ve erkeğe farklı özellikler, davranışlar ve görevler yükler. Toplumun belirlediği kültürel beklentileri içeren toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğin biyolojik farklılıklarının ötesinde toplumsal ve kültürel yüklemeleri içermektedir (Dökmen, 2014). Bir toplumsal cinsiyete üstünlük ve önem atfedilmesi olarak tanımlanabilecek cinsiyetçilik bir ayrımcılık biçimidir (Eroğlu Şah, 2020).

Glick ve Fiske'ye (1996) göre iki tür cinsiyetçilik vardır. Bunlar; düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçiliktir. Kadını erkeğe bağımlı gören, kadınlara yönelik kalıp yargıları ve olumsuz duyguları içeren cinsiyetçiliğe düşmanca cinsiyetçilik denir. Korumacı cinsiyetçilik ise cinsiyetçiliğin üstü kapalı biçimidir. Olumlu duygular ve kalıp yargılardan oluşur. Kadınları erkekler tarafından korunması ve desteklenmesi gereken varlıklar olarak görmektedir. Bu ideolojiler, kadınlara ve erkek-kadın ilişkilerine dair zıt değerlere sahip inanç ve tutumları içerir. Düşmanca cinsi-

yetçilik, manipülatif ve kadınlarla ilgili açıkça aşağılayıcı inançlardan ibaretken, korumacı cinsiyetçilik, ahlaki açıdan saf, erkeklerin mutluluğu için gerekli ve korunmaya muhtaç kadınlar hakkında öznel olarak olumlu inançlardan oluşmaktadır (Salomon, Bosson, El-Hout, Kiebel, Kuchynka & Shepard, 2020). Bu cinsiyetçilik türleri genellikle, düşmanca cinsiyetçilik (ceza) ve yardımsever cinsiyetçilik (ödülleri) unsurlarını kullanan bir sistemin uygulanmasıyla pekiştirilen, erkeklerin kadınlar üzerindeki egemenliğine dayanmaktadır (Rodríguez-Burbano, Cepeda, Vargas-Martínez, De-Diego-Cordero, 2021).

Hem düşmanca cinsiyetçilik hem de korumacı cinsiyetçilik ataerkillik, cinsiyetler arası farklılaştırma ve heteroseksüelliği içerir. Görünüşte farklılaşsa da düşmanca cinsiyetçilik de, korumacı cinsiyetçilik de kadının zayıf cinsiyet olduğunu kabul eder (Sakallı-Uğurlu, 2002).

Yaşamın her alanında olduğu gibi romantik ilişkilerde de etkili olan toplumsal cinsiyet rolleri ve cinsiyet kalıp yargıları, ahlak ve değer yargılarına dayanan gerçekçi olmayan inançlardır (Şahin ve Özerdoğan, 2015). Leaper, Gutierrez ve Farkas (2020)'ın yaptığı araştırmada erkeklerin koruyucu cinsiyetçiliklerinin, kadınların ilişkiden sağladıkları doyumunu pozitif olarak yordadığı görülmüştür. Başka bir çalışmada çelişik duygulu cinsiyetçilik ile flört şiddeti arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki bulunurken (Sarıhan, 2019), düşmanca cinsiyetçilik ile evlilik uyumu arasında negatif yönde anlamlı ilişki görülmüştür (Güçlü Ergin, 2008).

Sevgi ve evlilikteki sorunları ancak sosyal uyum sağlamış bireylerin kolaylıkla çözebileceğini ve bunun yolunun “sosyal ilgi”den geçtiğini belirten Adler, tam bir eşitlik ve aynı haklara sahip olma ilkesi ile sorunlara beraber yaklaşan çiftlerin evlilikte çıkan problemlerle baş edebildiklerini söylemektedir (Adler, 2013). Sosyal ilgi, topluma ve tüm insan türüne ait olma duygusudur. Öte yandan tüm insanlara katkıda bulunma isteği ve davranışı olarak ifade edilebilir (Huo, 2019). Topluluk ve dayanışma duygusu, insanlığın bir üyesi olduğunu hissetme ve insanlıkla özdeşleşme anlamını içerir (İnanç ve Yerlikaya, 2011).

Adler'e göre sosyal ilgi, “normallik” veya “sağlıklı insan” kavramının ölçütüdür (Ansbacher, 1991). Sosyal ilgide benmerkezcilik yer almaz ve kişinin başkaları ile özdeşleşmesine dayanır (Leak ve Leak, 2006). Adler'e göre sosyal ilgi; özdeşim ve empati duygusuna eşittir (Soyer, 2004). Kişinin başkalarına olumlu bir şekilde odaklanmasına, kendisinden çok başkalarıyla ilgilenmesine ve yaşamın “yararlı”

tarafında hareket etmesine aracılık eder (Evii, 2020). Başkalarına bakmayı ve başkalarıyla işbirliği yapmayı da içeren sosyal ilgi, ruh sağlığı için önemlidir (Fung ve Webster, 2018).

Yapılan araştırmalarda kendini ayarlama, iyi olma ile sosyal ilgi arasında pozitif yönde bir ilişki bulunurken (Crandall, 1980) sosyal ilgi ile irrasyonel inançlar arasında negatif bir ilişki (Forman ve Crandall, 1991); sosyal ilgi ile hoşgörülü cinsel tutum sergileme arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur (Leak ve Williams, 1990). Algılanan sosyal destek ve psikolojik sağlık arasındaki ilişkide sosyal ilginin aracı rolü yüksek bulunurken (Fung ve Webster, 2018), bir başka sonuca göre sosyal ilgi ile iş birliği davranışı arasında pozitif yönde bir ilişki vardır (Crandall ve Harris, 1991).

Araştırmalar düşük düzeyde düşmanca cinsiyetçiliğe sahip erkeklerin evlilik uyumunun, yüksek düzeyde düşmanca cinsiyetçiliğe sahip erkeklerin evlilik uyumundan daha yüksek olduğunu ortaya koyarken (Güçlü Ergin, 2008), kadınlara yönelik düşmanca cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik korumacı tutumların evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddeti destekleyen tutumları yordadığını göstermiştir. Kadınlara yönelik korumacı cinsiyetçilik ve erkeklere yönelik düşmanca tutumların ise evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddetle ilgili negatif tutumları yordadığı bulunmuştur (Ercan, 2009). Bir diğer araştırmaya göre ise çelişik duygulu cinsiyetçilik ve flört şiddetine yönelik tutumlar arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur (Yumuşak, 2013). Bu bulgulara bakıldığında cinsiyetçiliğin kişilerin romantik ilişkilerini sağlıklı ve uyumlu bir şekilde devam etmesinin önünde engel olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan sosyal ilgi puanları düşük olan ergenlerin romantik ilişkilerde daha fazla duygusal ve fiziksel istismara yöneldikleri bulunurken, sosyal ilgi puanları yüksek olan ergenlerin olumlu başa çıkma yollarını kullandıkları bulunmuştur (Kalkan, 2010). Bir diğer araştırmaya göre evli çiftlerin evlilik uyumu ile romantik ilişkilerdeki sosyal ilgileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Helvacı, 2012). Romantik ilişkiler ve evlilikteki iyilik hali ile sosyal ilginin ilişkili olduğu belirtilmektedir (Rennebohm, Seebeck ve Thoburn, 2017).

Bütün bu sonuçlar dikkate alındığında, sosyal ilgi ve toplumsal cinsiyet rollerinin romantik ilişkiler üzerinde etkilerinin ilişkideki uyumu etkilediği görülmektedir. Kadın ve erkeğin uyumunun hem fiziksel hem de ruhsal sağlığı etkilediği yaşam

alanlarından birinin romantik ilişkiler olduğu düşünüldüğünde cinsiyet eşitsizliğinin getirdiği sorunların romantik ilişkide bir takım irrasyonel inançlara dönüştüğü ve bu kalıp yargıların ilişkiye büyük zarar verdiği söylenebilir. Tam bir eşitlik ve aynı haklara sahip olma durumu toplumsal cinsiyet eşitliği ile mümkün görünmektedir. Eşitlik ve aynı haklara sahip olma durumu aynı zamanda sosyal ilgi ile de alakalıdır. Sosyal uyumu sağlamış bireylerin evlilikte sorunları daha kolay çözebildiği düşünüldüğünde hem sosyal ilginin hem de cinsiyetçiliğin romantik ilişki üzerinde bir etkisi olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, romantik ilişkiyi etkileyen bu iki kavramın birbiri ile ilişkisini incelemek amacı ile bu araştırmada “romantik ilişkilerde sosyal ilgi ve çelişik duygulu cinsiyetçilik” ele alınmıştır. Bu bağlamda araştırmada şu sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
2. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?
3. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ile düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki cinsiyete göre anlamlı fark göstermekte midir?

YÖNTEM

1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Mersin Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrenciler arasından kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilen 243 kadın, 115 erkek olmak üzere toplam 358 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Örneklemin %67,9'u kadın, %32,1'i erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması 21,86 (SS=2,65)'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerden devam eden romantik ilişkisi olanlar 137 kişi olup örneklemin %38,3'ünü oluştururken, romantik bir ilişkisi olmayan 221 kişi ise örneklemin %61,7'sini oluşturmaktadır. Devam eden romantik ilişki süresi 6 aydan az olan öğrenciler 25 kişi olup tüm örneklemin %7,0'nı oluşturmakta, devam eden romantik ilişki süresi 6 ay-12 ay arası olanlar 20 kişi olup tüm örneklemin %5,6'sını oluşturmakta ve devam eden romantik ilişki süresi 12 ay'dan fazla olan öğrenciler 92 kişi olup tüm örneklemin %25,7'sini oluşturmaktadır.

2. Veri Toplama Araçları

Araştırma için gerekli veriler “Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği”, “Romantik İlişkilerde Adlerian Sosyal İlgil Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır.

2.1. Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği

Katılımcıların çelişik duygulu cinsiyetçilik düzeylerini belirlemek amacı ile Çelişik Duygulu Cinsiyetçilik Ölçeği uygulanmıştır. 22 maddeden oluşan ÇDCÖ ilk olarak Glick ve Fiske (1996) tarafından geliştirilmiştir. Ülkeler arası çalışmalarda, ölçekte bulunan bazı maddelerin puanlarının ters yönlü kodlamasından dolayı yaşanan problemleri yok etmek amacı ile Glick ve arkadaşları (2000) tarafından ters kodlama gerektirmeyecek şekilde tekrar yazılmıştır. Ölçek, Sakallı-Uğurlu (2002) tarafından Türkçe’ye uyarlanmıştır. Ölçekte 1 puan “hiç katılmıyorum” 6 puan ise “tamamen katılıyorum” anlamına gelmektedir. Ölçeğin “düşmanca cinsiyetçilik” ve “korumacı cinsiyetçilik” olarak iki alt ölçeği vardır. 22 maddeden 11’i düşmanca cinsiyetçiliği ölçerken, kalan 11 madde de korumacı cinsiyetçiliği ölçmektedir. Düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik arasında pozitif bir korelasyon ($r = .29$, $p < .01$) bulunmuştur. ÇDCÖ’nin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) .85 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutları için ayrı ayrı yapılan güvenilirlik hesaplamaları sonucunda Düşmanca cinsiyetçiliğin Cronbach alfa katsayısı .87 iken, korumacı cinsiyetçiliğin Cronbach alfa katsayısı .78 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada hesaplanan iç tutarlılık katsayıları ise düşmanca cinsiyetçilik için .85, korumacı cinsiyetçilik için ise .77’dir.

2.2. Romantik İlişkilerde Adleryan Sosyal İlgil Ölçeği

Katılımcıların romantik ilişkilerindeki sosyal ilgi düzeylerini belirlemek amacı ile Romantik İlişkilerde Adleryan Sosyal İlgil Ölçeği kullanılmıştır. Kalkan (2009) tarafından geliştirilen ölçek 24 maddeden oluşmakta ve ölçekte 1 “Kesinlikle katılmıyorum”, 5 “Kesinlikle katılıyorum” anlamına gelmektedir. Negatif puanlar ters puanlandıktan sonra ölçekten alınan yüksek puan kişinin sosyal ilgi düzeyinin yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Ölçek 24-120 arasında puanlanmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliğini bulmak için faktör analizi uygulanmıştır. Kaiser-Meyer Olkin örneklem uygunluk katsayısı .92, Barlett Sphericity testi ($p < .001$) anlamlı bulunmuştur. Analiz sonucuna göre toplam varyansın %34,13’ünü açıklayan, tek alt boyuttan oluşan 24 maddelik ölçek elde edilmiştir. Ölçeğin, Sosyal İlgil Ölçeği (Soyer, 2004) ile arasında .64 ($r=0.64$) ilişki bulunmuştur. Üç hafta arayla yapılan çalışma-

da test-tekrar güvenilirlik katsayısı .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenilirlik katsayısı .90 olarak bulunurken minimum ve maksimum katsayıları 0.32 ile 0.67 arasında bulunmuştur. Bu çalışmada hesaplanan iç tutarlık katsayısı ise .89'dur.

3. Verilerin Analizi

Araştırmanın verilerini analiz etmeden önce Kolmogorov Smirnov testi ile verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlenmiştir. Sonuçlar düşmanca cinsiyetçilik ($p = .088$), korumacı cinsiyetçilik ($p = .071$) ve sosyal ilgi ($p = .133$) ölçeklerinden alınan puanların normal dağılım gösterdiğini ortaya koymuştur. Buna göre araştırma sorularına yanıt bulmak amacıyla Pearson korelasyon analizi ve Manova analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Aşağıda araştırma sorularını yanıtlamak amacı ile yapılan istatistiksel analizlere yer verilmiştir.

1. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Araştırmanın birinci sorusunu yanıtlamak için Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ile düşmanca cinsiyetçilik düzeyi arasında negatif yönde anlamlı ve düşük bir ilişki bulunmuştur ($r = -.135$, $p < .05$).

2. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki var mıdır?

Araştırmanın ikinci sorusunu yanıtlamak için Pearson Korelasyon analizi yapılmış ve romantik ilişkilerdeki sosyal ilgi düzeyi ile korumacı cinsiyetçilik düzeyi arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($r = .053$, $p > .05$).

3. Üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ile düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki cinsiyete göre anlamlı fark göstermekte midir?

Araştırmanın üçüncü sorusunu yanıtlamak amacıyla tek faktörlü Manova analizi yapılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetine göre sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeylerine ilişkin betimleyici istatistik bulguları Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2: Betimleyici İstatistik Bulguları

	Cinsiyet	$\bar{x}$	S	N
Düşmanca Cinsiyetçilik	Kadın	30,3333	9,04899	243
	Erkek	37,5565	8,38983	115
Korumacı Cinsiyetçilik	Kadın	35,6296	8,65803	243
	Erkek	34,1739	7,94417	115
Sosyal İlgî	Kadın	98,3128	9,95988	243
	Erkek	90,6783	12,58205	115

Çizelge 2'ye göre korumacı cinsiyetçilik ve sosyal ilgi düzeyi açısından kadınların puan ortalaması yüksekken, düşmanca cinsiyetçilikte erkeklerin puan ortalaması yüksektir. Bu farklılığın istatistiksel açıdan anlamlı olup olmadığını bulmak amacıyla yapılan tek faktörlü manova analizi sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik açısından cinsiyete göre anlamlı fark olduğunu ortaya koymaktadır [Wilks Lambda (Λ)= 0.760, $F(3, 354)= 37.33$, $p<.01$]. Bu bulgu, sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik puanlarından oluşan doğrusal bileşenden elde edilecek puanların cinsiyete göre değiştiğini gösterir.

Sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik puanlarına ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri ile cinsiyete göre faktör bazında yapılan tek yönlü Anova sonuçları şu şekildedir: Buna göre düşmanca cinsiyetçilik [$F(1, 356)= 52.078$, $p<.01$] ve sosyal ilgi [$F(1, 356)= 38.515$, $p<.01$] puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterirken, korumacı cinsiyetçilik [$F(1, 356)= 2.324$, $p>.05$] puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri, kadın öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek bulunurken, kadın öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

TARTIŞMA

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ile düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasındaki ilişki ve üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi, düşmanca cinsiyetçilik ve korumacı cinsiyetçilik düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı ele alınmıştır.

Buna göre; romantik ilişkide sosyal ilgi ile düşmanca cinsiyetçilik arasında negatif yönde anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Düşmanca cinsiyetçilik ile yapılan literatür araştırmasında düşmanca cinsiyetçiliği yüksek kişilerin evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddeti destekler tutumları yordadığı bulunmuştur (Ercan, 2009). Düşmanca cinsiyetçiliği yüksek kişiler tecavüz kurbanlarına karşı olumsuz tutum sahibi iken (Yalçın, 2006); tacizin kadınların kışkırtması sonucu olduğu düşüncesine sahiptir (Turgut, 2007). Bir diğer araştırma sonucuna göre ise düşmanca cinsiyetçiliği yüksek erkeklerin evlilik uyumu düşük bulunmuştur (Güçlü Ergin, 2008). Bu araştırmalar da gösteriyor ki düşmanca cinsiyetçi tutuma sahip kişi kadına düşmanca tutumlar sergiler. Düşmanca duygulara sahip olan bir kişinin empati kurması zor olduğundan, bu durum romantik ilişkilerde soruna yol açar.

Sosyal ilgi ile ilgili araştırma bulgularına bakıldığında evli çiftlerin evlilik uyumu ile romantik ilişkilerdeki sosyal ilgileri arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki bulunmuştur (Özaydınlık, 2014). Başkalarına yardım etme ve sosyal ilgi arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur (Crandall ve Harris, 1991). Bu araştırma sonuçlarına göre sosyal ilgisi yüksek kişilerin romantik ilişki deneyimlerinin daha olumlu olacağı söylenebilir.

Bu araştırmada ortaya çıkan bulguya göre üniversite öğrencilerinin romantik ilişkilerde sosyal ilgi düzeyleri ve korumacı cinsiyetçilik düzeyleri arasında anlamlı ilişki yoktur. Korumacı cinsiyetçiliğin cinsel tacizi normal flörtleşme olarak kabul etmeyi etkilediği (Turgut, 2007); kadına yönelik şiddeti meşru görme ile ilişkili olduğu (Ercan, 2009); düşmanca cinsiyetçiliğe göre daha kabul edilebilir ve ayrımcılık olarak görülmediği sonuçları (Bohner, Ahlborn ve Steiner, 2010) bulunmuştur. Bu sonuçlara göre korumacı cinsiyetçilik de tıpkı düşmanca cinsiyetçilik gibi romantik ilişkiyi olumsuz etkilemektedir.

Araştırmanın diğer bir bulgusuna göre erkek öğrencilerin düşmanca cinsiyetçilik düzeyleri, kadın öğrencilerinkinden anlamlı ölçüde yüksek bulunurken, kadın öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Korumacı cinsiyetçiliğin cinsiyete göre anlamlı bir farkı bulunmamıştır. Bu bulgu, Dinçer (2016) tarafından 340 rehber öğretmen üzerinde yapılan araştırma sonucu ile benzerlik göstermektedir. Rehber öğretmenlerin kişiler arası ilişki bağlamında cinsiyetçilik ve yükleme karmaşıklığı incelendiği araştırma sonuçlarına göre; 6 ile 10 yıl arasında çalışan erkek rehber öğretmenlerinde düşmanca cinsiyet-

çilik daha fazla bulunurken erkek rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeyi kadın rehber öğretmenlerin cinsiyetçilik düzeyinden daha yüksek bulunmuştur. Düşmanca cinsiyetçiliğin erkeklerde daha yüksek çıkması toplumsal cinsiyet eşitliğinin olmadığı bir toplumda yetişmenin bir sonucu olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmada kadın öğrencilerin sosyal ilgi düzeyleri erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Bu sonucu destekleyen araştırmalar bulunmaktadır. Greever, Tseng ve Friedland (1973) cinsiyetler arası sosyal ilgi düzeyleri açısından kadınların sosyal ilgi puanlarını erkeklerin sosyal ilgi puanından daha yüksek bulmuştur. Crandall (1980)'ın yaptığı araştırma sonucunda da üniversitede öğrenim gören kadın öğrencilerin sosyal ilgi puanları erkek öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur. Bu sonucun toplumun cinsiyetlere yüklediği anlamlarla ilgili olduğu söylenebilir. Toplum erkeklerin daha rekabetçi, güçlü ve karşı cinsten daha güçlü olmasını beklerken kadından daha işbirlikçi, daha duyarlı olmasını bekler. İnsanlar büyürken toplumun cinsiyetlere yüklediği bu anlamları içselleştirerek büyürler. Romantik ilişkilerde de kadınların sosyal ilgi puanlarının erkeklerden daha yüksek çıkma sebebi olarak düşünülebilir.

Glick ve arkadaşlarının (2000) yaptığı araştırma sonucuna göre toplumsal cinsiyetçiliğin yüksek olduğu ülkelerde kadınların düşmanca cinsiyetçiliğe tepki gösterirken korumacı cinsiyetçiliğe tepki göstermediği bulunmuştur. Korumacı cinsiyetçiliğin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucu ise yapılan literatür çalışmalarında korumacı cinsiyetçiliğin ayrımcılık olarak görülmemesi ve kadınların da bu tür cinsiyetçiliği kabullenmiş olması ve toplumsal cinsiyetçiliğinin yüksek olmasından dolayı olabilir.

Bu araştırma kapsamında şu önerilerde bulunulabilir: Bu araştırma Mersin Üniversitesi öğrenciler üzerinde yapılmıştır. Daha geniş ve kültürel olarak farklı bölgelerden bir evren ve örneklem grubu ile araştırmanın genellenebilirliği genişletilebilir. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal ilginin gelişimine katkı sağlamak amacı ile ilköğretimden başlanarak hem derslerde hem de okul içinde yapılan etkinliklerle farkındalık geliştirilebilir. Ebeveynlere toplumsal cinsiyet eşitliği ve sosyal ilgi konularında bilgilendirmeler yapıp çocuklarıyla daha sağlıklı ilişki kurmalarına yardımcı olunabilir.

KAYNAKÇA

- Adler, A. (2013). *Yaşama sanatı*, (K. Şipal, Çev.). İstanbul: Say Yayınları.
- Ansbacher, H. (1991). The concept of social interest. *Individual Psychology*, 47(1), 28-46.
- Bohner, G., Ahlborn, K. ve Steiner, R. (2010). How sexy are sexist men? Women's perception of male response profiles in the Ambivalent Sexism Inventory. *Sex Roles*, 62(7-8), 568-582.
- Crandall, J. (1980). Adler's concept of social interest: theory measurement and implication for adjustment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(3), 481-495.
- Crandall, J.E. ve Harris, M.D. (1991). Social interest, cooperation, an altruism. *Individual Psychology*, 47, 115-120.
- Dinçer, F. (2016). *Rehber öğretmenlerin kişilerarası ilişkilerinin yüklenme karmaşıklığı ve cinsiyetçilik bağlamında incelenmesi (İstanbul ili örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Ercan, N. (2009). *Evlilikte kadına yönelik fiziksel şiddete ilişkin tutumların yordayıcıları: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, sistemi meşrulaştırma ve dini yönelim.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Eroğlu Şah, D. (2020). Erkeklerde toplumsal cinsiyete dayalı stres, sistemin meşrulaştırılması ve cinsiyetçilik ilişkisinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Evii, M. (2020). Adlerian social interest, anorexia nervosa, and cognitive reconstruction. *Journal of Individual Psychology*, 76 (3), 273-285.
- Forman, B. D. ve Crandall, J. E. (1991). Social interest, irrational beliefs, and identity. *Individual Psychology*, 47(1), 141-149.
- Fung, T. Y. ve Webster, R. (2018). Perceived social support, social interest, and mental health: Testing a mediator model. *Journal of Individual Psychology*, 74 (2), 157-171.
- Glick, P. ve Fiske, S. T. (1996). The ambivalent sexism inventory: differentiating hostile and benevolent sexism. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70(3), 491-512.

Glick, P., Fiske, S. T., Mladinic, A., Saiz, J. L., Abrams, D., Masser, B. ve diğ. (2000). Beyond prejudice as simple antipathy: hostile and benevolent sexism across cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 79(5), 763-775

Greever, K. B., Tseng, M. S. ve Friedland, B. U. (1973). Development of the social interest index. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 41(3), 454-458.

Güçlü Ergin, N. (2008). Evli ve boşanmış kişilerin evlilik uyumu ve cinsiyetçilik açısından karşılaştırılması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.

Helvacı, F. (2012). *Romantik ilişkilerde sorun çözme ve sosyal ilginin aşka ilişkin tutumlarla ilişkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

Huo, D. (2019). Social interest and collectivism: A study in Mainland China. Chicago: Adler University, Doctoral Dissertation.

İnanç, B. ve Yerlikaya, E. E. (2008). *Kişilik kuramları*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Kalkan, M. (2009). Adlerian Social Interest Scale-Romantic Relationship Form (ASIS-RR): Scale Development and Psychometric Properties. *Individual Differences Research*, 7(1), 40-48.

Kalkan, M. (2010). Ergen romantik ilişkilerinde duygusal istismar, fiziksel istismar ve soruna yönelmeye Adlerian bir bakış: Sosyal ilgi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 11(3), 242-247.

Leak, G. K. ve Williams, D. E. (1989). Relationship between social interest, alienation, and psychological hardiness. *Individual Psychology*, 45(3), 369.

Leak, G. K. ve Leak, K. C. (2006). Adlerian Social Interest and Positive Psychology: A Conceptual and Empirical Integration. *Journal of Individual Psychology*, 62(3), 207-223.

Leeper, C., Gutierrez, B. C., & Farkas, T. (2020). Ambivalent sexism and reported relationship qualities in emerging adult heterosexual dating couples. *Emerging Adulthood*, <https://doi.org/10.1177/2167696820934687>.

Özaydınlık, Ş. (2014). *Evli çiftlerin evlilik uyumu ile kişilik özellikleri ve romantik ilişkilerindeki sosyal ilginin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Rennebohm, S. B., Seebeck, J., ve Thoburn, J. W. (2017). Attachment, dyadic adjustment, and social interest: an indirect effects model. *Journal of Individual Psychology*, 73 (3), 208-224.

Rodríguez-Burbano, A.Y.; Cepeda, I.; Vargas-Martínez, A.M.; De-Diego-Cordero, R. (2021). Assessment of Ambivalent Sexism in University Students in Colombia and Spain: A Comparative Analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18, 1009-1028.

Sakallı-Uğurlu, N. (2002). Çelişik duygulu cinsiyetçilik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikoloji Dergisi*, 17(49), 47-58.

Sakallı-Uğurlu, N. (2003). Cinsiyetçilik: kadınlara ve erkeklere ilişkin tutumlar ve çelişik duygulu cinsiyetçilik kuramı. *Türk Psikoloji Yazıları*, 6(11-12), 1-20.

Salomon, K., Bosson, J. K., El-Hout, M., Kiebel, E., Kuchynka, S. L. & Shepard, S. L. (2020). The Experiences with Ambivalent Sexism Inventory (EASI). *Basic and Applied Social Psychology*, 42 (4), 235-253.

Sarihan, B. (2019). *Üniversite öğrencilerinde flört şiddetinin yordayıcıları olarak çocukluk çağı travma yaşantıları ve toplumsal cinsiyetçilik özellikleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ufuk Üniversitesi, Ankara.

Soyer, M. (2004). Toplumsal ilgi ölçeğinin uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(21), 29-34

Şahin, B.M ve Özerdoğan N. (2015). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinde romantik ilişkiler ile ilgili kalıp yargılara karşı tutumlar ve cinsiyetçilik. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hemşirelik E-Dergisi*. 2(2), 1-10.

Turgut, S. (2007). *Cinsel tacize ilişkin tutumların yordayıcıları: Çelişik duygulu cinsiyetçilik, erkeklere yönelik çelişik tutumlar ve cinsiyet*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Yalçın, Z. S. (2006). *Çelişik duygulu cinsiyetçilik, kontrol odaklı düşünceler, empati ve adil dünya inancının tecavüz kurbanlarına ilişkin tutumlara etkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.

Yumuşak, A. (2013). *Üniversite öğrencilerinin flört şiddetine yönelik tutumları, toplumsal cinsiyetçilik ve narsisistik kişilik özellikleri arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.